

Sprawozdanie z konferencji naukowej „Ku wolności...”, 6 marca 2018 r. Wydział Teologii Uniwersytetu Warmińsko- -Mazurskiego w Olsztynie

6 marca 2018 r. na Wydziale Teologii UWM w Olsztynie odbyła się konferencja naukowa „Ku wolności...”. Konferencja została zorganizowana z okazji stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości. W jej tematykę uczestników wprowadziła piosenka Marka Grechuty „Wolność”. Wszystkich obecnych powitał dziekan Wydziału Teologii UWM ks. dr hab. Marek Żmudziński oraz przewodnicząca komitetu organizacyjnego konferencji dr Aleksandra Nalewaj. Patronat honorowy nad wydarzeniem objął Wojewoda Warmińsko-Mazurski Artur Chojecki. List Wojewody skierowany do uczestników konferencji odczytała dyrektor Biura Wojewody Agnieszka Warakomska-Poczobutt. Konferencja podzielona była na dwie sesje, pierwszej przewodniczyła dr Milena Mróz, drugiej mgr lic. Janusz Ruciński. Wystąpiło ośmiu prelegentów – absolwentów Wydziału Teologii UWM.

Jako pierwszy głos zabrał ks. mgr Andrzej Semerak, który zaprezentował wykład pt. „Naród w perspektywie utraconej wolności: Biblijny Izrael a Polacy w okresie zaborów”. Prelegent przedstawił na przykładzie izraelskiego i polskiego charakterystykę zniewolonego narodu. Odniósł się do wybranych ksiąg Starego Testamentu, które szczegółowo opisują niewolę babilońską, a pośród nich należy wymienić Księgę Jeremiasza, Izajasza, Barucha, Daniela oraz Psalm. Następnie nawiązał do III części *Dziadów* Adama Mickiewicza, w której Polska, zniewolona przez zaborców, ukazana jest jako „Chrystus narodów”. Prelegent podkreślił, że w czasie zaborów religia miała decydujący wpływ na zachowanie tożsamości narodowej Polaków, a symbolem wolności stał się Kościół katolicki. W historii Izraela szczególną rolę odegrali Prorocy, którzy upadek państwa postrzegali jako konsekwencję grzechów narodu, a niewolę traktowali jako oczyszczającą karę. Czas niewoli Izraela i Polski był jednak nie tylko czasem cierpienia, ale także odradzania się wspólnotowości.

Drugim prelegentem była mgr lic. Kamila Matjasik, która w wykładzie pt. „Cudowna interwencja Maryi Królowej Polski w walce o niepodległość i jej implikacje w narodzie polskim” przypomniała o silnych ele-

mentach maryjnych w historii Polski (Bogurodzica, sanktuaria maryjne, śluby lwowskie, bitwa pod Wiedniem) oraz nadprzyrodzonej pomocy Maryi w walce o wolność. Nawiązała do objawień prywatnych, w których Maryja mówiła o wybraniu narodu polskiego, dając nadzieję na odzyskanie suwerenności, ale i ostrzegała przed wojnami i zniewoleniem (ks. Piotr Skarga, Rozalia Celakówna, Bronisława Kuczevska). Prelegentka wspomniała również krucjatę modlitwy narodu o cud zwycięstwa nad bolszewikami, który miał miejsce w roku 1920 (zwycięstwo w Bitwie Warszawskiej Maryja zapowiedziała Wandzie Malczewskiej). Zauważyła, że św. Andrzej Bobola prorokował o odzyskaniu przez Polskę wolności, kard. August Hlond mówił, że zwycięstwo przyjdzie przez Maryję, a ks. Dolindo Ruotolo zapowiedział upadek komunizmu. Rys maryjny był także widoczny w posłudze kard. Stefana Wyszyńskiego i św. Jana Pawła II. Kult Maryi Królowej Polski, połączony z elementami patriotycznymi, jest ciągle żywy w religijności Polaków.

Kolejny prelegent, ks. mgr lic. Mariusz Grankowski, wygłosił referat pt. „Postawa możnowładztwa wobec żądań konsolidacyjnych ziem polskich na przełomie XIII i XIV wieku”. Wskazany w tytule okres historyczny to czas obrońców jedności ziem i polskości poprzedzony rozbiem dzielnicowym. Zwrot ku centralizacji, dążenia zjednoczeniowe i tworzenie się jedynowładztwa wpłynęły na rozbudzenie świadomości narodowej. Przywódcą został wówczas Władysław Łokietek, a czeska hegemonia na ziemiach polskich została obalona. Zakończenie rozbitcia dzielnicowego odbyło się bez wojny. Dla Polaków, dziesiątki lat później zniewolonych przez zaborców na 123 lata, wydarzenia z przełom XIII i XIV w. urosły do rangi symbolu.

Mgr lic. Magdalena Lipińska w wykładzie „Kobiety patriotyzm w okresie walk o suwerenność Polski w latach 1914–1921” skoncentrowała się na różnych wymiarach kobiecego patriotyzmu: w rodzinie i w domu oraz w walkach o niepodległość. Podkreśliła, że w czasie niewoli narodowej w polskich domach pielęgnowano tradycje, kulturę i wiarę. Rodziny były ostoją polskości, a matki prowadziły edukację patriotyczną i religijną. Prelegentka ukazała wpływ matki na wychowanie patriotyczne potomstwa na przykładzie Marii Piłsudskiej, matki Marszałka. A na przykładzie Aleksandry Piłsudskiej i Wandy Gerc ukazała kobiety bezpośrednio zaangażowane w walkach o niepodległość, zarówno w służbie pomocniczej, jak i liniowej.

Wystąpienie dr. Krzysztofa Guzka z prelekcją pt. „Rola bezpieczeństwa energetycznego w utrzymaniu niezależności państwowej” miało miejsce podczas drugiej części konferencji. Prelegent podjął rozważania dotyczącego ważnego i współczesnego problemu, jakim jest kwestia uza-

leźnienia się wielu państw europejskich, w tym Polski, od rosyjskiego gazu. W dzisiejszych czasach ten niezbędny dla przemysłu surowiec jest jednocześnie kartą przetargową w negocjacjach politycznych. W tym kontekście niepokojące są działania Rosji zmierzające do ominięcia Ukrainy i Polski w sferze tranzytu gazu. W tym celu rozbudowywany jest gazociąg bałtycki Nord Stream. Polska, po latach zaniedbań, stara się o zdywersyfikowane źródła gazu, które w przyszłości mogłyby nasz kraj uniezależnić od dostaw rosyjskich, co wydaje się szczególnie pilne, biorąc pod uwagę agresywne działania Rosji na Ukrainie, a wcześniej w Gruzji.

Dr Agata Roszkiewicz zaprezentowała wykład „Współczesne oblicza wolności (tropem prozy Waldemara Łysiaka)”. Przedstawiła sylwetkę Waldemara Łysiaka i wybrane pozycje jego prozy, w których odnajdujemy odwołania do tematu wolności. Nazwała go pisarzem zaangażowanym patriotycznie, będącym sumieniem narodu. W jego prozie, którą można nazwać *political fiction*, dostrzegła wiele prawd dotyczących ludzkiej duszy.

„Żołnierze wyklęci w popkulturze” to prelekcja, w której mgr Łukasz Adamski zaznaczył, iż obecnie popkultura w dużej mierze tworzy zbiorową świadomość i narzuca określone trendy, co przekłada się m.in. na kasus Żołnierzy Wyklętych. Udało się w tym zakresie przełamać stereotypy z czasów komunizmu. Oto w ostatnich latach powstał film o Danucie Siedzikównie – Ince, a także filmy „Wyklęty” i „Historia Roja”. Artyści nagrywali utwory o Żołnierzach Niezłomnych (np. „Panny Wyklęte”), którzy stali się także bohaterami komiksów. TVP planuje wyprodukować o nich serial. W polskim społeczeństwie jest zapotrzebowanie na wartości konserwatywne, ale należy je przekazywać w sposób przystępny dla współczesnego odbiorcy, zwłaszcza młodego.

Mgr Piotr Ozygała przybył na konferencję z uczniami XII Liceum Ogólnokształcącego w Olsztynie, laureatami projektu „Młodzi dla Historii” IX Festiwalu Filmowego Niepokorni Niezłomni Wyklęci – Gdynia 2017. Młodzież opowiedziała o swoich wrażeniach z tego wydarzenia, a Piotr Ozygała o patriotyzmie swoich wychowanków. Wszyscy obecni mieli okazję posłuchać piosenek patriotycznych i obejrzeć nagranie zwycięskiego spektaklu pt. „Stanę na każde Twoje zawołanie, Polsko!”.

Konferencję zakończyła dyskusja i podsumowanie.

Krzysztof Guzek
Olsztyn